

Inbjudan till dialog om fisket i södra Östersjön

Ett inspel från Länsstyrelserna i Skåne, Blekinge, Kalmar och Gotland.

Östersjön har stora ekologiska problem och orsakerna är många och till stor del okända. Det förefaller också som Östersjöns förmåga att stå emot miljöbelastningar blir allt svagare. Hela ekosystemet visar upp många och extremt tydliga signaler på obalans såsom kollapsen av torsken, tiaminbristen hos ett flertal organismer, parasiter i fisken, kustfiskpopulationer som tycks konkurreras ut av storspigg och.... ja listan kan göras lång. Orsakerna är sannolikt många då detta innanhav direkt påverkas av cirka 90 miljoner människor inom avrinningsområdet och indirekt av globala förändringar i klimat och gränsöverskridande miljöpåverkan.

De beslutade fiskestoppen i södra Östersjön 2020 innebär betydande bortfall av intäkter från fiske för många lokala fiskare i södra Östersjön. För många så försvinner hela fiskeinkomsten. De negativa effekterna av detta kommer att bli betydande om inte några åtgärder sätts in.

Länsstyrelserna med kuster längs södra Östersjön beskriver i denna skrivelse situationen för fisket i länen och en sammanställning av de åtgärder som kan bli aktuella i våra län.

Länsstyrelserna vill betona att förslagen rörande fiskförvaltning bygger på försiktighetsprincipen, det vill säga att vi anser att vi måste agera på den kunskap vi har. För även om vi saknar förklaringar på många fenomen i Östersjön och att vissa beslut ligger på EU-nivå så får det inte vara en ursäkt för att inte agera. Vi understryker vårt gemensamma ansvar och behovet av en ömsesidig dialog för att nå framgång. Denna sammanställning är också en del i länsstyrelsernas arbete med risk- och sårbarhetsanalyser.

Den ansats som Havs- och Vattenmyndigheten (HaV) och Jordbruksverket (JV) presenterat rörande ekosystembaserad fiskförvaltning och arbete med en nationell strategi för fisket anser Länsstyrelserna är rätt sätt att hantera detta samarbete, men tiden är knapp. Aktiviteten i våra fiskehamnar och status för Östersjöns fiskbestånd går hand i hand i en skarp nedåtgående trend. Enligt vår bedömning innebär de omvälvande förändringar som skett i Östersjön, att dagens förvaltningsprinciper av fiskbestånden och fiske också behöver förändras. Vi önskar med denna inbjudan skapa en regional dialog inom den statliga fiskeriadministrationen som en input i den ekosystembaserad fiskförvaltningen av Östersjön. Vår förhoppning är att med det skapa ett gemensamt fokus för hur våra gemensamma resurser kan nyttjas bäst för att vända utvecklingen i Östersjön.

Länsstyrelserna återkommer med förslag på agenda, datum och plats för ett första möte då vi fått era svar på denna inbjudan.

Med vänlig hälsning,

Anneli Hulthén, landshövding Skåne län

Sten Nordin, landshövding Blekinge län

Cecilia Schelin Seidegård, landshövding Kalmar län

Anders Flanking, landshövding Gotlands län

Länsstyrelsen
Skåne

Länsstyrelsen
Blekinge

Länsstyrelsen
Kalmar län

Länsstyrelsen
GOTLANDS LÄN

Innehåll

Lägesbeskrivning för fiskerinäringen på Östersjökusten idag.....	3
Varför är det angeläget att bevara ett lokalt fiske i södra Östersjön?.....	4
Vad händer om inget görs?	4
Förvaltning av fiskbestånden i Östersjön.....	5
Fördelning av svenska fiskekvoter.....	7
Tillträdesfrågor	9
Åtgärdsförslag.....	10
Åtgärdsförslag för att kompensera för bortfall av fiskemöjligheter 2020	11
Åtgärdsförslag kopplade till fiskförvaltning.....	11
Åtgärdsförslag kopplade till resursfördelning	12
Åtgärdsförslag kopplade till tillträdesfrågor.....	12
Miljöåtgärder där fiskare kan engageras och ges sysselsättning	12
Havs- och fiskeriprogrammet/nationella stöd.....	13
Åtgärdsförslag kopplade till Havs- och fiskeriprogrammet/nationella stöd.....	13
Nationella stöd och nuvarande Havs- och fiskeriprogram 2014-2020	13
Kommande Havs- och fiskeriprogram 2021-2027	14
Vilka möjligheter till stöd finns/är möjliga för att stödja näringen under 2020? .	14

Lägesbeskrivning för fiskerinäringen på Östersjökusten idag

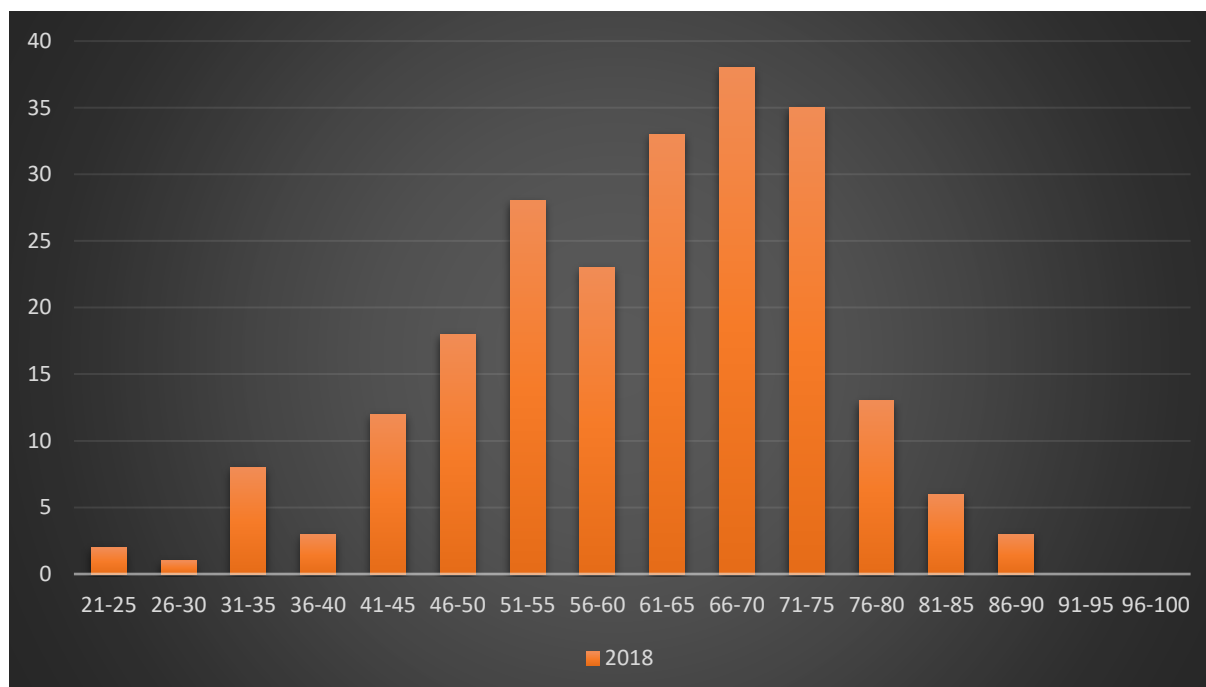
Denna skrivelse avser situationen för fiskerinäringen på södra Östersjökusten efter det att torskfisket i södra Östersjön stoppats genom beslut av EU. Stoppet infördes i juli 2019 och sedan dess är enbart ett mycket begränsat torskfiske med passiva redskap tillåtet i vissa delområden för båtar under 12 m. Dessutom har EU förbjudet allt övrigt fiske under torskens lekperioder, vilket slår hårt mot kustfisket efter sill, trots att det förekommer mycket små bifångster av torsk i detta fiske.

De beslutade fiskestoppen innebär betydande bortfall av intäkter från fiske för större delen av de lokala fiskarna i södra Östersjön. För många så försvinner hela fiskeinkomsten.

Diagrammen som följer ger en klar bild av det bekymmersamma läget, vilket förvärras av att fiskarna i allmänhet inte har rätt till A-kassa när fisket stoppas genom myndighetsbeslut.

Denna situation handlar också om etik i fiskeförvaltningen. När är det rimligt att staten eller EU betalar ut ersättningar till drabbade fiskare för en misslyckad förvaltning och för miljöskador? FN berör frågan i Agenda 2030 och mål 14 b som handlar om att säkerställa tillträde för småskaliga fiskare till marina resurser och marknader.

Skrivelsen beskriver situationen för yrkesfisket och behovet av åtgärder för fiskets bevarande. Men frågorna berör i lika hög grad verksamhet och sysselsättning i den lokala fångstmottagningen och fiskberedningsindustrin.

Tabell 1. Antal fiskare inom 5-års åldersintervall i Kalmar, Gotlands, Blekinge och Skåne län utom Öresund under 2018. Medelålder 61,1 år.

Länsstyrelsen
Skåne

Länsstyrelsen
Blekinge

Länsstyrelsen
Kalmar län

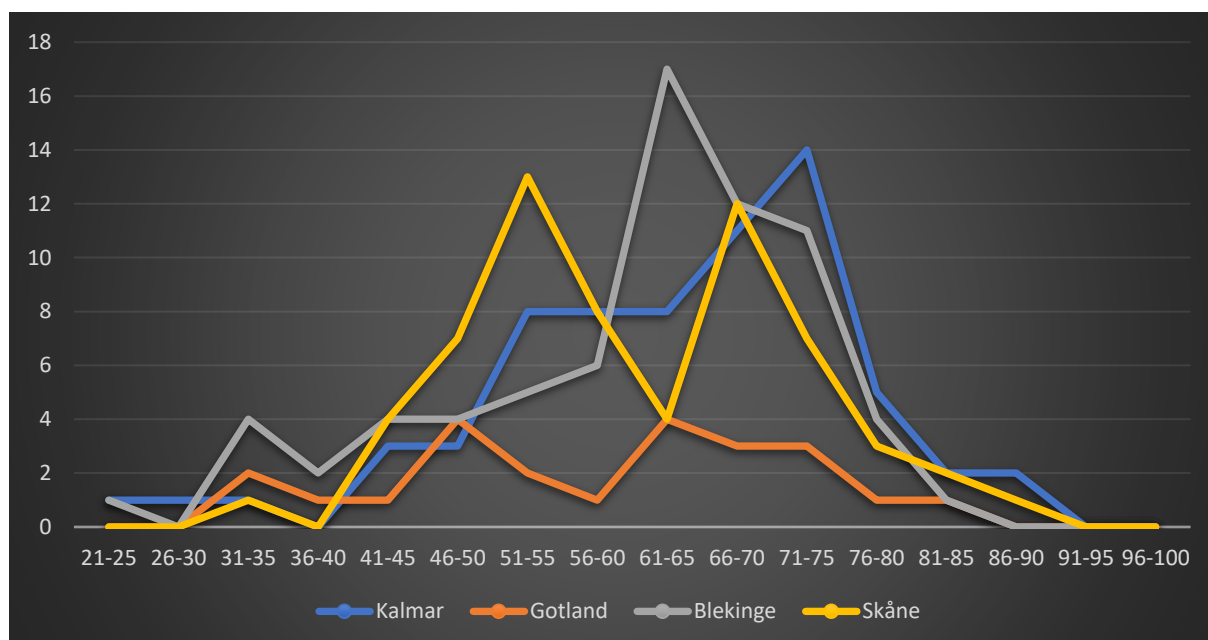

Länsstyrelsen
GOTLANDS LÄN

Varför är det angeläget att bevara ett lokalt fiske i södra Östersjön?

Det finns många stora värden i att behålla hållbara lokala fisken längs hela Sveriges kust:

- Levande kust och skärgård med bevarade natur- och kulturmiljövärden.
- Lokal förädling skapar tillgång till fisk för konsumenten och arbetstillfällen.
- Ett levande fiske stärker kustfiskekommunernas identitet och lockar skattebetalare att bosätta sig och stärker besöksnäringen.
- Livsmedelsförsörjning från havet i kristider förutsätter en lokal småskalig fiskeflotta.
- Kustfisket är en oersättlig del i miljöövervakningen av havet.

Tabell 2. Antal fiskare med fiskelicens inom 5-års åldersintervall 2018.

Vad händer om inget görs?

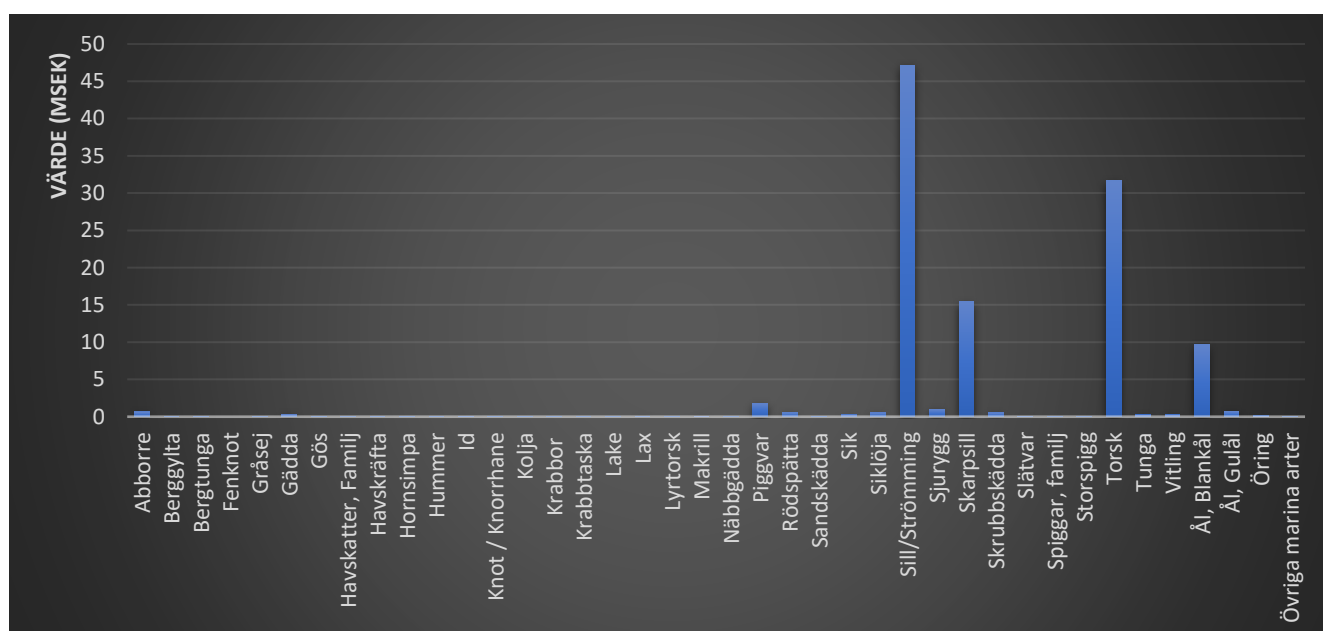
Faktaunderlaget visar tydligt att lokalt baserat svenskt fiske i södra Östersjön håller på att försvinna helt. Det syns både i åldersstrukturen hos yrkesfiskarna och i de effekter som följer av fiskestoppen under 2020.

Om inga åtgärder vidtas omgående och dessa får önskad effekt riskerar vi förlora kustfisket, lokalt producerade fiskprodukter och stora sociala värden i kustsamhällena. Målsättningen att bevara kustfisket som återfinns bland annat i Agenda 2030, EU:s fiskeripolitik och miljömålen kommer inte kunna nås. Flera hamnar kommer lämnas utan underhåll eller få en

helt ny inriktning som fritidsbåtshamn eller bostadsområde. Lokal förädling förlorar sin råvara och avvecklas.

Redan idag finns ett glapp i kunskap mellan generationer. För den oiniterade finns ofta en tro att det inte är ett problem, men att starta ett fiske från början är kostsamt och svårt. Olika typer av fisken har växt fram under lång tid och kunskap har överförts mellan generationer inom kustsamhället, det har i sin tur präglat bygden och ett kulturarv som inte bara producerar nyttiga och klimatsmarta livsmedel utan inbringar även en turistnettoeffekt.

Ett lokalt småskaligt kust/skärgårdsfiske är inte en del av de stora problem som finns inom det svenska yrkesfisket idag, utan mer en del av lösningen. Yrkesfiskarnas erfarenhet, observationer och kunskap är lågt nyttjad och kan bidra med ovärderlig information till vetenskapen och myndigheter som har till uppgift att förvalta resursen och bevara en mångfald av fisken i levande kustsamhällen. Men för att bidra behöver de en möjlighet att existera.

Tabell 3. Omsättning (Mkr) per art i fisket i Kalmar, Gotlands, Blekinge och Skåne län utom Öresund under 2018. Fisket sker lokalt i södra Östersjön och dominerades helt av sill, skarpsill, torsk och ål. Beräknat med hjälp av uppgifter i fiskeloggböcker, månadsjournaler och SCB:s medelpriser för 2018.

Förvaltning av fiskbestånden i Östersjön

Det finns stora kunskapsluckor för att fullt ut tillämpa en ekosystembaserad fiskförvaltning i Östersjön. Vi anser dock att det i dagens mycket bekymmersamma situation för Östersjön är nödvändigt att, utifrån den kunskap som ändå finns, tillämpa försiktighetsprincipen i förvaltningen. Då Östersjöns fiskbestånd under de senaste 10 åren helt förändrat sammansättning med en utslagen toppredator som torsk måste såväl fiskets bedrivande och beskattningen av bestånden ta en helt ny utgångspunkt. Fisket måste inriktas för att stötta Östersjöns återhämtning vilket sannolikt innebär förändringar både i hur fisket ska bedrivas och hur olika bestånd ska beskattas.

Länsstyrelsen
Skåne

Länsstyrelsen
Blekinge

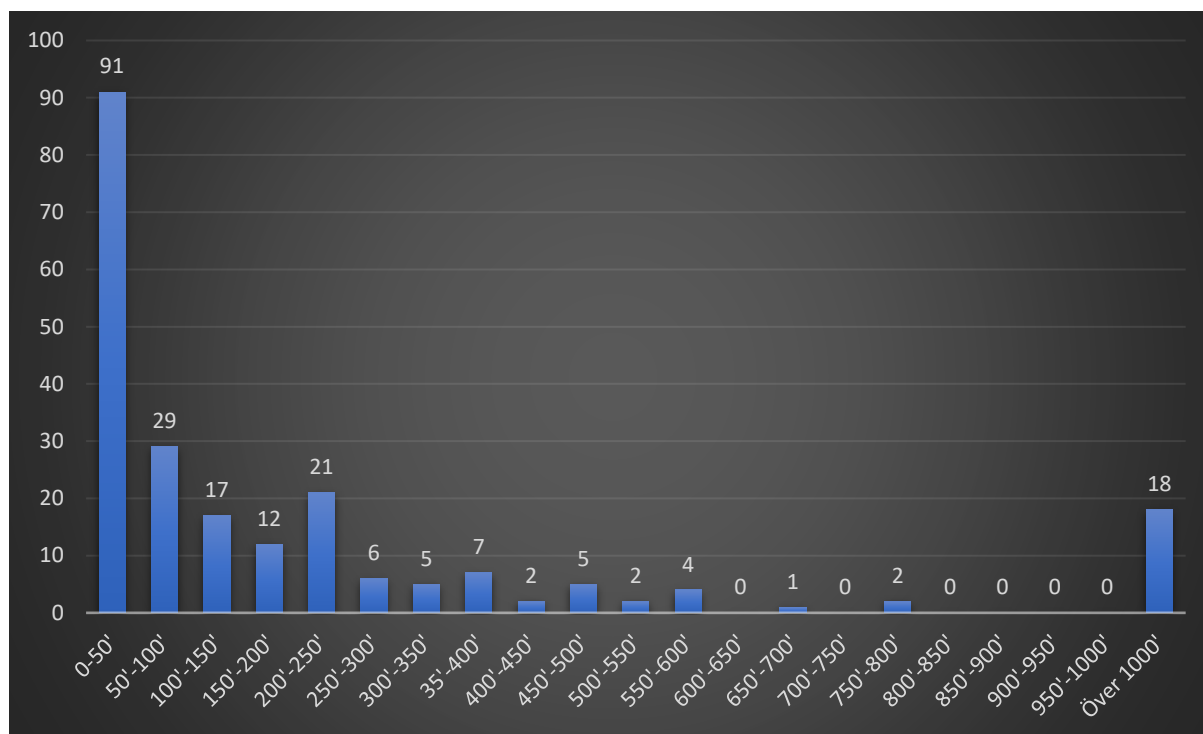

Länsstyrelsen
Kalmar län

Länsstyrelsen
GOTLANDS LÄN

Den största påverkan på fiskeridödligheten i Östersjön har det dominerande pelagiska fisket. Vi befinner oss i en situation där torsken, Östersjöns helt dominerande rovfisk, har kollapsat. För torskens återhämtning kan betydelsen av en genomtänkt förvaltning av sill och skarpsill inte underskattas. De systematiska felrapporteringarna av skarpsill som sill som uppdagats i det pelagiska fisket, har medfört att kvoten på sill sannolikt har satts för högt och skarpsill för lågt.

Tabell 4. Antal fiskare inom 50 000 kronors omsättningsintervall i fisket i Kalmar, Gotlands, Blekinge och Skåne län utom Öresund under 2018. Beräknat med hjälp av uppgifter i fiskeloggböcker, månadsjournaler och SCB:s medelpriser för 2018. $n = 222$.

Någon tydlig koppling mellan beståndsutvecklingen hos sill/skarpsill och torsk finns inte i dagsläget vad länsstyrelserna känner till. En tillämpning av försiktighetsprincipen i ett sådant läge kan innefatta olika möjliga alternativ. Länsstyrelserna menar att ett rumsligt begränsat fiskestopp på storskaligt pelagiska fisket till foder och fiskmjöl troligen skulle gynna torsken. De positiva effekterna av matningsförsök på avmagrad torsk med sill tyder på att ökad tillgång till sill kan vara positivt. Ett motsvarande försök med skarpsill och ev. andra födoslag bör omgående genomföras.

För östersjölänen är återhämtningen av torskbeståndet i östra Östersjön helt avgörande för om ett yrkesfiske av större betydelse ska kunna återskapas. Kunskapsbristen är omfattande även om tiaminbrist, sälburna parasiter och födobrist är tydliga påverkansfaktorer. Länsstyrelserna efterfrågar en ökad dialog kring torsken, för att synliggöra de insatser som görs och fånga in de tankar som kommer från olika regionala och lokala aktörer. Vi är dock medvetna om omfattningen på utmaningen att klargöra orsaker och finna åtgärder, men även här måste försiktighetsprincipen tillämpas på den kunskap som ändå finns.

Länsstyrelsen
Skåne

Länsstyrelsen
Blekinge

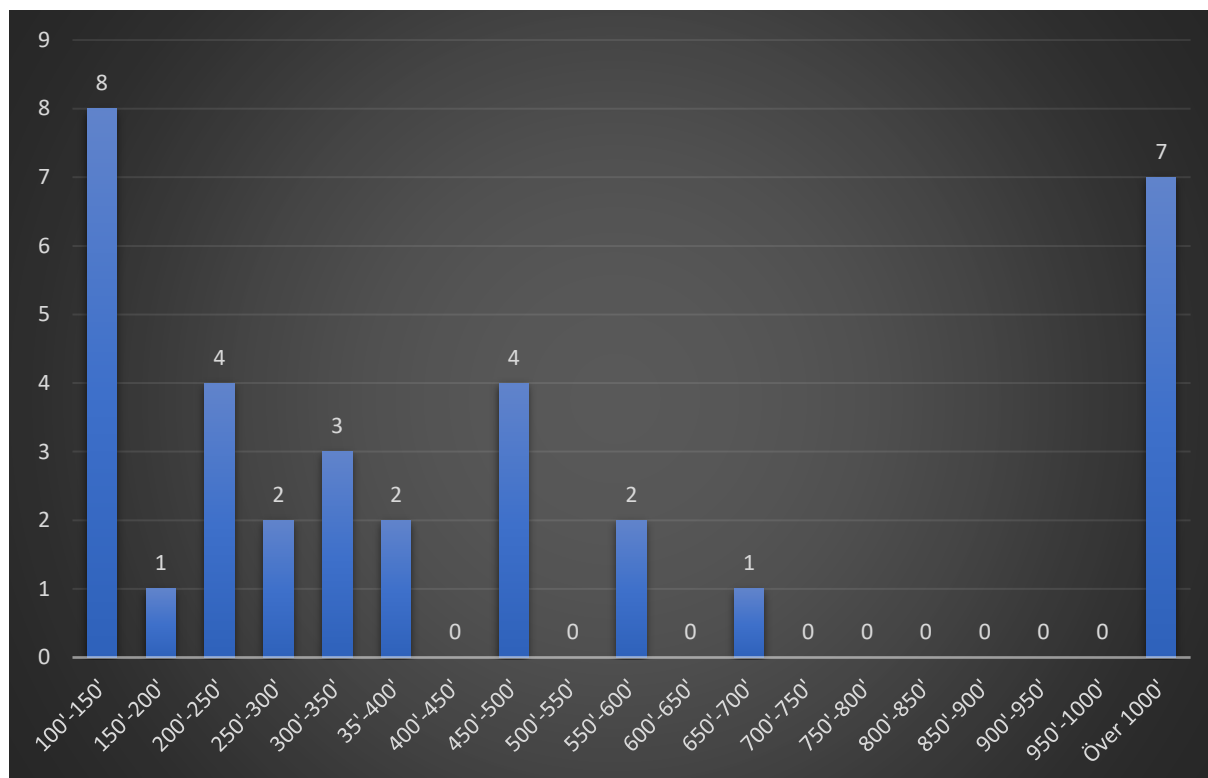

Länsstyrelsen
Kalmar län

Länsstyrelsen
GOTLANDS LÄN

Storspiggens invasion av kustvattnen och dess påverkan på fiskbestånden där kan eventuellt kortsiktigt lösas med ett riktat fiske, men långsiktigt är det spiggens predatorer torsk, gädda, stor sill och abborre som måste stärkas för att skapa en balans.

Tabell 5. Antal fiskare inom 100 000 kronors omsättningsintervall i fisket efter torsk i Kalmar, Gotlands, Blekinge och Skåne län utom Öresund under 2018. Fiskare med omsättning över 100 000 kr på torskfiske. $n = 34$. Av dessa beräknas 27 fiskare förlora mer än 75 % av omsättningen under 2020, fyra förlorar 50 – 75 % och tre förlorar 25 – 50 %. Beräknat med hjälp av uppgifter i fiskeloggböcker, månadsjournaler och SCB:s medelpriser för 2018.

Fördelning av svenska fiskekvoter

I Agenda 2030 finns ett mål om att säkerställa tillträde för kustfiskare till marina resurser. Det finns en bred enighet om detta i Sverige och frågorna om bevarande av lokalt kustfiske har även stöd i EU:s gemensamma fiskeripolitik. Att notera är att EU enbart ger instrumenten för detta, men överlåter i huvudsak till respektive medlemsland att hantera frågor om bevarande och utveckling av kustfisket. Även om vi har liknande mål i den nationella fiskeripolitiken så befinner vi oss idag i en situation då fisket på våra kuststräckor till stora delar har slagits ut. Ett kustfiske förutsätter att fiskbestånden förvaltas med marginaler som medger fiske även under perioder av svag rekrytering samt att fisket kan riktas efter flera olika arter. Alternativet med en rörlig fiskeflotta som skiftar fiskeområde kan inte garantera lokala landningar året runt som är en förutsättning för lokal beredning och lokal konsumtion.

Resursfördelningen för fisket i södra Östersjön består av ett kvotsystem med ägda pelagiska fiskerättigheter, vilket även innefattar regionala/lokala kvoter samt ett demersalt system med årliga, ej överförbara kvoter. Dessutom finns särskilda tillstånd för ålfisket.

Länsstyrelsen
Skåne

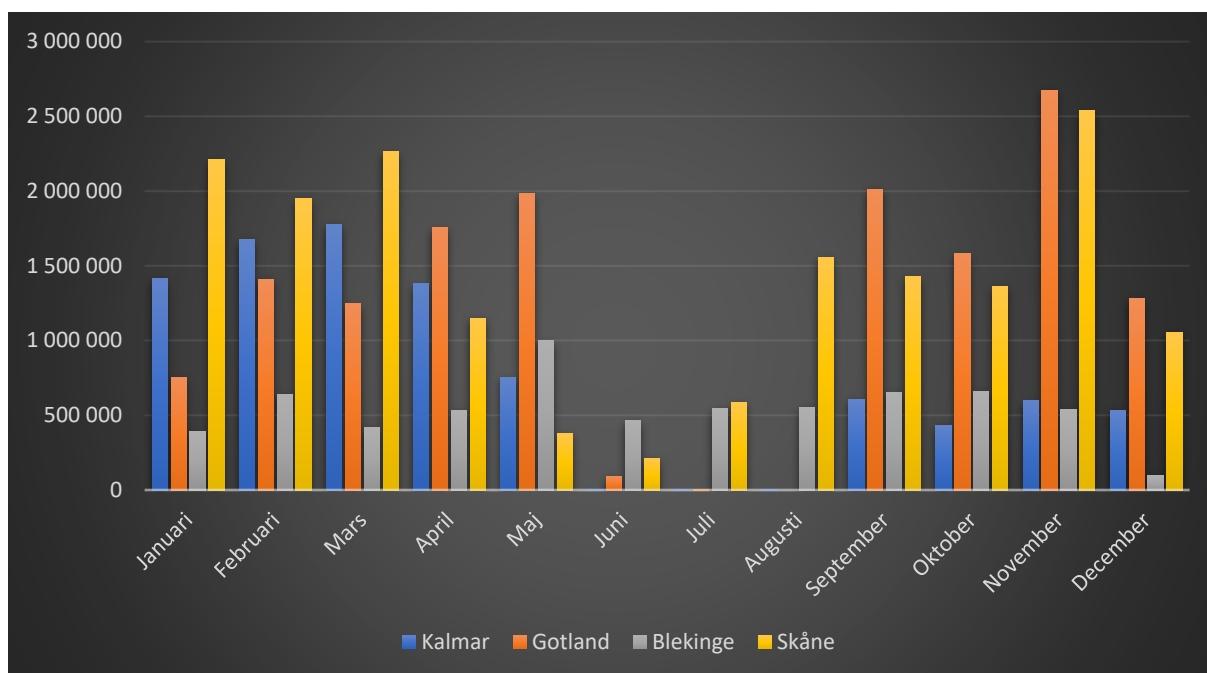
Länsstyrelsen
Blekinge

Länsstyrelsen
Kalmar län

Länsstyrelsen
GOTLANDS LÄN

Tabell 6. Omsättning (kr) per månad i fisket efter sill i Kalmar, Gotlands, Blekinge och Skåne län utom Öresund under 2018. Sommarens fångster är volymmässigt mindre men utgör den viktigaste säsongen för färskmarknaden av konsumtionssill. Beräknat med hjälp av uppgifter i fiskeloggböcker, månadsjournaler och SCB:s medelpriser för 2018.

Länsstyrelserna anser att resursfördelningssystemet måste ge kustfisket, som står som garant för de lokala landningarna, företräde till kvoterna framför det storskaliga fisket som huvudsakligen går till foder. Lokala landningar skapar en mångdubbel samhällsnytta per kilo fisk, då fisken landas, bereds och konsumeras i Sverige. Detta är i sin tur grunden för att fisket kan återfå en roll som en viktig del i den lokala ekonomin, livsmedelsförsörjningen och bidra till landsbygdsutvecklingen längs våra kuster.

Idag är kvotfördelningen i södra Östersjön inte någon avgörande fråga för annat än sill och skarpsill. För att få tillstånd att börja fiska sill med fartyg över 12 meter i södra Östersjön, måste fiskaren köpa upp och föra ut kapacitet ur den pelagiska fiskeflottan vilket är kostsamt. Med dagens svaga lönsamhet är det ett hinder för exempelvis torsktrålare som akut behöver komplettera sitt fiske med sill inom den regionala kvoten. Kravet på utförsel av kapacitet är inte en EU-regel utan ett nationellt beslut. Länsstyrelserna anser att detta krav liksom kravet på att fiskaren ska äga fiskerättigheter för att kunna bli tilldelad regionalkvot ska slopas. De är ett hinder för en flexibel hantering av regionalkvoterna och för att bistå de torskfiskare som förlorat sin inkomst.

Med tanke på att många torskfiskare i södra Östersjön nu har förlorat sina möjligheter att fiska så menar länsstyrelserna att det behövs en översyn av den regionala kvoten inom systemet med pelagiska rättigheter.

Vad gäller torsken så gäller frågan mer hur den bifångstkvote som finns kan nyttjas för att stötta de få kvarvarande fiskarna och för utveckling av sälsäkra redskap. Viktigt är också att fortsatt prioritera kustfisket vid kvotfördelningen.

Länsstyrelsen
Skåne

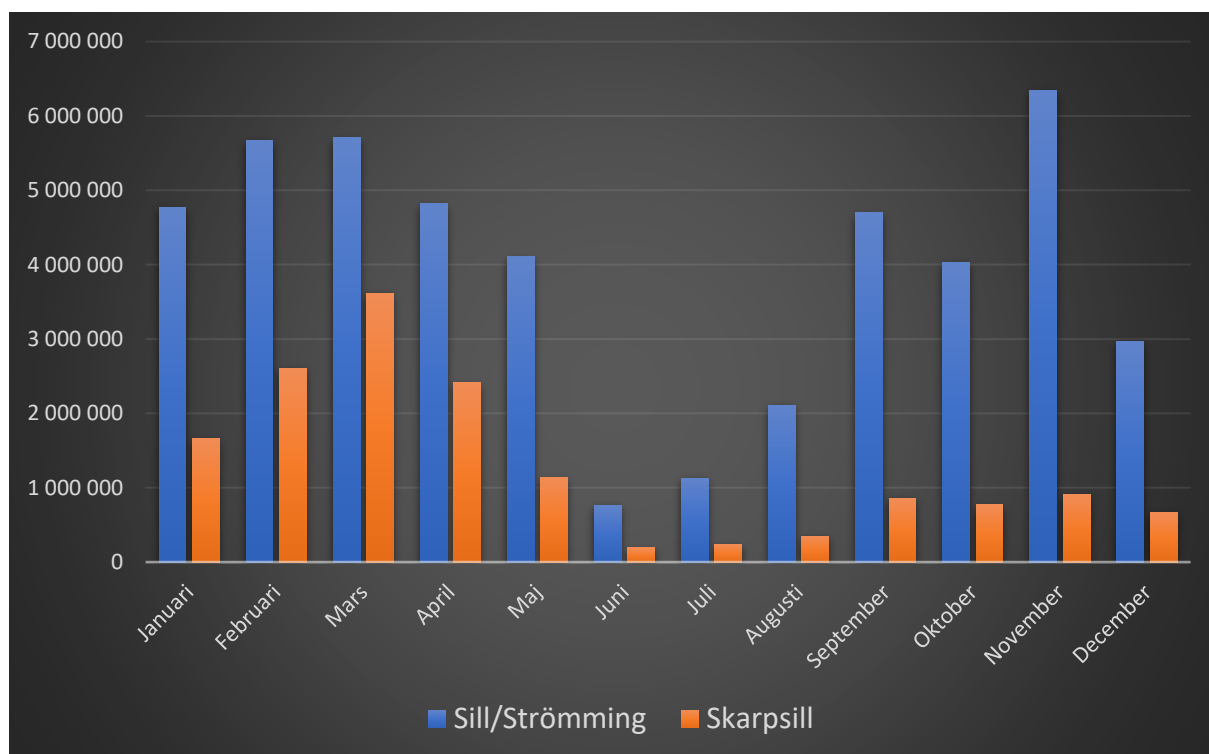
Länsstyrelsen
Blekinge

Länsstyrelsen
Kalmar län

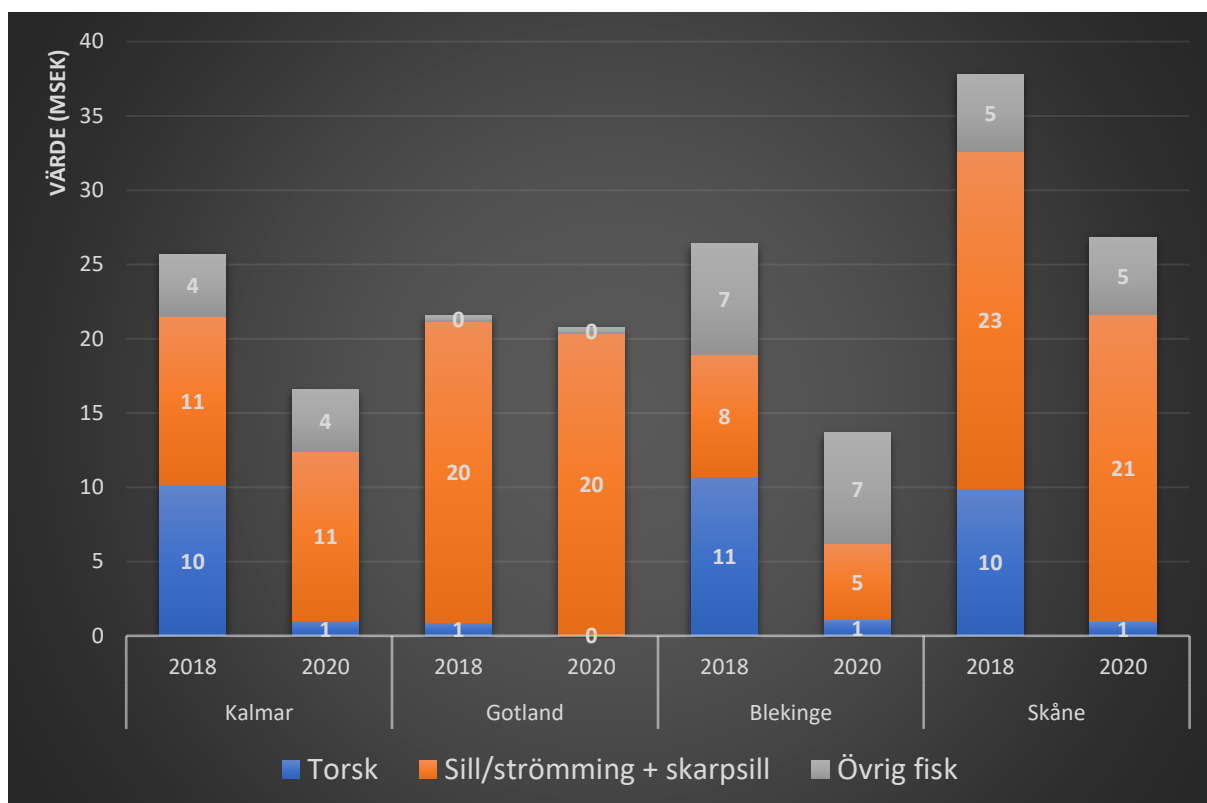
Länsstyrelsen
GOTLANDS LÄN

Tabell 7. Omsättning (kr) per månad i fisket efter sill och skarpsill i Kalmar, Gotlands, Blekinge och Skåne län utom Öresund under 2018. Beräknat med hjälp av uppgifter i fiskeloggböcker, månadsjournaler och SCB:s medelpriser för 2018.

Tillträdesfrågor

Den gemensamma fiskeripolitiken och den nationella politiken ger stöd till utveckling av kustfiske och tillhandahåller möjligheter att lyfta fram ett socialt och miljömässigt hållbart fiske. Det är av stor betydelse att vidmakthålla ett, om än litet fiske, i Östersjöns fiskehamnar. Detta kan bara uppnås genom att tillåta ett diversifierat, säsongsbaserat fiske i kombination med annan näringsverksamhet. En sådan lösning kan bidra till att behålla erfarenhet och kompetens inom fisket samtidigt som det skapar samhällsnytta genom att bidra till levande hamnar. Att förnya licenssystemet för att skapa utrymme för förnygring är viktigt. Det måste givetvis ske inom ramen för vad fiskbestånden tål vilket innebär att det måste ske inom ramen för nödvändig kapacitetsanpassning.

Tabell 8. Effekter på det lokala fisket av fiskestoppen i södra Östersjön under 2020. Omsättning i fisket i Kalmar, Gotlands, Blekinge och Skåne län utom Öresund under 2018 och en prognos för omsättning i motsvarande områden 2020. I prognosen har torskfisket antagits bli 10 % av fisket 2018. För Blekinge har fisket efter sill och skarpsill antagits bli som 2018 men inget fiske alls under maj – augusti. För Skåne har fisket efter sill och skarpsill antagits bli som 2018 med avdrag med 50 % under maj och augusti och avdrag med 100 % under juni och juli. Beräknat med hjälp av uppgifter i fiskeloggböcker, månadsjournaler och SCB:s medelpriser för 2018. För Gotlands del är förändringen liten, men det är de yngsta yrkesfiskarna som drabbats.

Åtgärdsförslag

Länsstyrelserna menar att det är angeläget att ta fram ett åtgärdsprogram för att stärka lokalt fiske och lokala landningar av fisk i södra Östersjön. Det behövs både åtgärder för att kompensera för de negativa effekterna av fiskestoppen 2020 och åtgärder som på längre sikt stärker möjligheterna för lokalt bedrivet fiske. Att notera är att det idag är väldigt få åtgärder som går att genomföra med lokala eller regionala beslut. Detta är viktigt att ta med sig i kommande diskussioner om genomförande av en ekosystembaserad fiskförvaltning.

Åtgärdsförslagen ska ses som underlag för diskussioner om ett åtgärdsprogram. Alla förslag är kanske inte möjliga att genomföra och det finns säkert ytterligare förslag som kan bli aktuella i kommande arbete.

Länsstyrelsen
Skåne

Länsstyrelsen
Blekinge

Länsstyrelsen
Kalmar län

Länsstyrelsen
GOTLANDS LÄN

Åtgärdsförslag för att kompensera för bortfall av fiskemöjligheter 2020

- Ge torskfiskare som drabbas av stoppet i torskfisket 2020 möjlighet att fiska sill och skarpsill.
- Slopa nationella krav på att föra ut kapacitet ur det pelagiska fisket för att erhålla ett pelagiskt fisketillstånd.
- Slopa kravet på att fiskaren ska inneha pelagiska fiskerättigheter för att kunna bli tilldelad regionalkvot av sill och skarpsill.
- Fördela bifångstkvoterna för torsk så att de medger ett begränsat kustfiske med passiva redskap samt redskapsförsök.
- Möjliggör licenser till binäringsfiske för att ge möjlighet att behålla levande hamnar.
- Undersök möjligheter till försöksfiske både efter torsk med sälsäkra och selektiva redskap och även fiske efter andra arter under sommarstoppen.
- Undersök möjligheten att undanta sillfisket med snörpvad i Blekinge från sommarstoppet under maj och juni 2020.

Åtgärdsförslag kopplade till fiskförvaltning

- Starta upp en dialog i dessa frågor med regionala aktörer
- Förbudet mot sillfiske under fiskestoppet för torskleken får inte upprepas 2021.
- Utifrån befintlig kunskap och med tillämpande av försiktighetsprincipen granska dagens fiske. Ett beslut om att inte förändra fiskets bedrivande är också ett beslut som måste bygga på försiktighetsprincipen.
- I det fall mortaliteten är hög på utsorterad fisk måste fisket med 32 mm maska i sillfisket ifrågasättas och kravet på maximalt 45 % sill i 16 mm skarpsilltrål slopas.
- En rumslig förvaltning av det pelagiska fisket bör övervägas för att minska fisketrycket på den större sillen och minska mängden av stor sill i foderfisket. Detta för att minska risken för alltför stora uttag på lokala populationer och öka mängden sill som är stor nog för livsmedelsproduktion.
- Öka forskningen kring orsaken bakom torskens kollaps. Genomför matningsförsök på svältande torsk med i Östersjön förekommande arter som sill, skarpsill, spigg och eventuellt skorv.

Länsstyrelsen
Skåne

Länsstyrelsen
Blekinge

Länsstyrelsen
Kalmar län

Länsstyrelsen
GOTLANDS LÄN

- Genomföra försök med reduktionsfiske på storspigg på kuststräcka för att utröna bifångsterna i ett sådant fiske och effekten på kustfisksamhället.
- Förvalta gråsäl och skarv så att ett kustfiske med passiva redskap möjliggörs och påverkan på svaga fiskbestånd minimeras.
- Gör försök med förstärkningsutsättningar av arter som gått tillbaka som abborre och sik.
- Utredda möjligheten att skapa en långsiktig planeringsmöjlighet för ålfisket inom ramen för åtagandena i den svenska ålförvaltningsplanen.

Åtgärdsförslag kopplade till resursfördelning

- Utred vad delmålet 14 b i Agenda 2030 ska innebära för svensk fiskeförvaltning i allmänhet och Östersjökusten i synnerhet.
- Genomföra översynen av regionalkvoten så justeringar kan tillämpas senast under 2021.
- Tillåt kustfiske med 16 mm skarpsillstrål där kvotfördelningen mellan skarpsill/sill gäller över hela året inte per landningstillfälle.

Åtgärdsförslag kopplade till tillträdesfrågor

- Se över föreskrifterna för torskfisketillstånd och licenser för att utreda om utrymme för beviljande av nyetableringar kan skapas genom högre aktivitetskrav.
- Resursöversikten måste brytas ner på regional nivå för att kunna nyttjas för bedömning av utrymme för nyetablering. Om det saknas resurser för detta kan resursöversiktens bedömningar inte ensam ligga till grund för prövningen av nya licenser.

Miljöåtgärder där fiskare kan engageras och ges sysselsättning

Följande åtgärder bedöms kunna nyttja fiskarnas kunskap och fartyg för att skapa miljönytta.

- Utveckling av sälsäkra redskap
- Spökgarnsdragging
- Bifångstförsök för att klarlägga bifångster av fågel, tumlare och fisk
- Klarlägga dödligheten hos utsorterad sill vid fiske med 32 mm maska.

- Säl- och skarvjakt
- Miljöövervakning
- Odlingsförsök för att stärka svaga fiskbestånd
- Matningsförsök av torsk för att klarlägga födans betydelse för torsken.
- Bevaka skyddade område såsom fågelskyddsområden och N-2000.

Havs- och fiskeriprogrammet/nationella stöd

Det är viktigt att nuvarande och kommande Havs- och fiskeriprogram nyttjas för den omställning som Östersjöfisket står inför.

Ekosystembaserad fiskeförvaltning.

Länsstyrelserna menar att kommande program bör utformas för att stärka kunskapsläget och skapa förvaltningsprocesser som beaktar vidden av interaktioner, där fisket ingår som en del av den mänskliga påverkan. Kommande program bör främja ekosystemens funktionalitet och ett hållbart nyttjande av havets resurser samtidigt som mål 14 B i Agenda 2030 uppnås, som handlar om att säkerställa tillträde för småskaliga icke-industriella fiskare till marina resurser och marknader.

Fiskenäringen

Fiskenäringen behöver i stor utsträckning ställa om från volymbaserat fiske till värdebaserat fiske. För att lyckas med omställningen behöver investeringar, samarbeten och kompetensutveckling stötta.

Nationella stöd, som tex ersättning för sålskadat fiske och ersättning för stillaliggande vid fiskestopp bör användas för att komplettera och förstärka programmet.

Det bör också finnas möjlighet att använda yrkesfiskets kompetens och fartyg i projekt som gör miljönytta.

Åtgärdsförslag kopplade till Havs- och fiskeriprogrammet/nationella stöd

Nationella stöd och nuvarande Havs- och fiskeriprogram 2014-2020

- Stillaliggandestöd vid stoppat fiske bör införas 2020 och framåt.
- Reglerna för sålskadeersättning bör förändras så att de medel som frigörs av torskstoppen kan användas till andra angelägna åtgärder för de fiskare som berörs av stoppen.

- Medel bör avsättas för att bevara viktiga delar av infrastrukturen i fiskehamnarna för att möta framtidens fiske. Det kan tex handla om tillfälliga stöd för att behålla isverk och annan utrustning.
- Medel bör omfördelas till kompetensutveckling i Havs- och fiskeriprogrammet 2014-2020.

Kommande Havs- och fiskeriprogram 2021-2027

Länsstyrelserna menar att följande åtgärder behövs för att bibehålla och utveckla det regionala fisket i Östersjön:

- Värdeskapande åtgärder inom fiske för konsumtion
- Diversifiering baserat på yrkesfiske.
- Utveckla fiske efter underutnyttjade arter för konsumtion.
- Utveckla och investera i rovdjurssäkra, selektiva redskap.
- Samarbetsprojekt fiskare, forskare, myndigheter för hållbart fiske.
- Miljöersättning för insamling av förlorade fiskredskap, marint skräp
- Generationsväxling
- Kunskapshöjande åtgärder som syftar till förbättrad förvaltning
- Underlätta införandet av ekosystembaserad förvaltning
- Bevarandeåtgärder
- Förbättra och återställ marina miljöer som är viktiga för fiskreproduktion.

Vilka möjligheter till stöd finns/är möjliga för att stödja näringen under 2020?

- Värdeskapande fiske
- Diversifiering
- Stöd till att utveckla fiske efter underutnyttjade arter
- Kompetensutveckling (kräver att medel omfördelas)
- Fiskestopps stöd för stillaliggande
- Ersättning sälskadat fiske